

Enheten för inriktning av skydd mot olyckor (RO-IS)
Per Karlsson
010-240 5410
per.karlsson@msb.se

Stöd för prioritering av kommunens uppgifter enligt LSO och LBE med anledning av COVID-19, (reviderad 2020-04-08)

Allmänt om bortfall av personal, varor och tjänster

Den rådande pandemin kan innebära svårigheter avseende personalförsörjning men även i fråga om varor och tjänster. MSB har tagit fram ett planeringsstöd för bortfall av personal, varor och tjänster inom samhällsviktig verksamhet som kommunen kan utgå från i sin planering: <https://rib.msb.se/filer/pdf/29051.pdf>

Om regeringen eller en huvudman fattar beslut om stängning av förskolor, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet ska barn till vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet, under vissa förutsättningar, erbjudas omsorg. Arbetsgivaren för kommunens organisation för räddningstjänst ska göra en prioritering för att kunna upprätthålla verksamheten på en acceptabel nivå och bestämma vilken personal som behövs. Arbetsgivaren för en dialog med personal som behövs. Personal (tillika vårdnadshavare) som är beroende av omsorg för barn och inte kan lösa det på annat sätt, anmäler sitt behov av omsorg till berörd huvudman. Berörd huvudman fattar beslut om plats i omsorg. För mer information se msb.se.

Lagen om skydd mot olyckor (LSO)

Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor styr kommunernas verksamhet genom två nationella mål. Dels ska kommunerna med utgångspunkt i de lokala förhållandena erbjuda medborgarna ett likvärdigt och tillfredsställande skydd och dels ska räddningsinsatser genomföras snabbt och effektivt. Som ett förtydligande till de nationella målen framgår att kommunen har vissa preciserade skyldigheter.

Frånsett uppgiften att genomföra sotning och brandskyddskontroll finns inte i lag eller föreskrift reglerat i vilken omfattning kommunerna ska genomföra dessa skyldigheter eller hur kommunens organisation för att genomföra räddningsinsatser ska utformas. Detta ska istället beskrivas i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst. Handlingsprogrammen ska antas av den beslutande politiska församlingen för varje mandatperiod.

Grunden är att kommunerna är skyldiga att uppfylla mål som beslutats i handlingsprogrammen. Vid vissa tillfällen kan det av olika anledningar vara en så ansträngd situation att det under en begränsad tid kan vara svårt att uppfylla de mål som beslutats och därför finnas behov av att prioritera. I ett läge där resurserna behöver

prioriteras behöver det finnas en helhetssyn så att kommunernas resurser används så effektivt som möjligt. För det fall det skulle bli nödvändigt att prioritera bland de arbetsuppgifter kommunen är skyldig att utföra enligt LSO, är det i första hand de arbetsuppgifter där det föreligger ett omedelbart hot mot människors liv och hälsa som bör prioriteras. Om man uttömt alla möjligheter att under pandemin upprätthålla de förmågor som anges i handlingsprogrammen bör en anpassning av förmågor och verksamhet ske i dialog med ansvarig nämnd eller motsvarande.

Kommunen bör även ha en dialog med länsstyrelsen i dessa frågor då länsstyrelsen både har en stödjande roll (LSO 1 kap. 5 §) och bedriver tillsyn över kommunens skyldigheter (LSO 5 kap. 1 §).

Räddningstjänst enligt LSO 3 kap. 7 §

Samhällets skyldighet att svara för räddningsinsatser styrs som bekant av fyra kriterier, varför behovet av räddningsinsats många gånger föranleds av ett omedelbart hot mot människors liv och hälsa. För att upprätthålla kommunens förmåga att genomföra räddningsinsatser kan det bli nödvändigt att samverka med andra kommuner eller att flytta personal inom organisationen. Samtidigt behöver kommunen följa de regler och rekommendationer som tas fram för att minska smittspridningen genom att bland annat begränsa sociala kontakter. Det kan även bli aktuellt att nyttja exempelvis tidigare anställd personal som bytt jobb eller gått i pension. Möjligheten att använda personal inom deltidsorganisation vid bemanning av heltid bör också undersökas. Under den ansträngda situation som råder kan deltidsbrandmän även vara tillåtna av sin huvudarbetsgivare och därmed tillgängliga. Samarbeten med industribrandkårer och flygplatsräddningstjänst kan fördjupas. Det finns inte en lösning på hur bortfall av personal ska hanteras utan varje kommun måste utifrån sina förutsättningar planera för hur verksamheten ska kunna upprätthållas vid en ansträngd situation.

Tillsyn enligt LSO 5 kap. 1 §

Omplanering av tillsyn för att minska smittspridning

Den rådande pandemin kan påverka den planerade tillsynsverksamheten i kommunerna. Bland annat kan Folkhälsomyndighetens råd att skydda äldre över 70 år och andra riskgrupper från att bli smittade, innebära att planerade tillsynsbesök behöver skjutas upp. Det kan exempelvis gälla tillsyn på sjukhus, vårdboenden och annan verksamhet där riskgrupper vistas. Under förutsättning att kommunen inte känner till några överhängande risker med byggnaden eller anläggningen bör kommunen välja att flytta fram en tillsyn som inte är lämplig att genomföra under rådande omständigheter. Skulle man hamna i en situation där det bedöms nödvändigt med ett besök, ska erforderliga åtgärder för att minska risken för smittspridning vidtas i samråd med verksamhetsansvarig. Istället kan kommunen välja att tidigare lägga tillsyn som var planerad att genomföras senare under året. Under rådande förhållanden bör sådana verksamheter som nämns ovan inte heller besökas inom ramen för information, utbildning eller liknande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Den rådande situationen kan också innebära att vissa företag tvingats att tillfälligt upphöra med sin verksamhet varför det i dagsläget inte är relevant att hos dessa genomföra en tillsyn.

Prioritering av tillsyn vid personalbortfall

Flera av de åtgärder för att hantera personalbortfall som nämndes i avsnittet om räddningstjänst kan även tillämpas inom tillsynsområdet. Då egen personal är frånvarande eller behövs för andra uppgifter inom organisationen kan det uppstå behov av att prioritera vilken tillsyn som ska genomföras enligt plan. Kommunens tillsyn över den enskildes skyldigheter kan rätt använd vara ett effektivt verktyg för att undanröja ett omedelbart hot varför det är av stor vikt att även om möjligheten att genomföra tillsyn skulle bli kraftigt begränsad, ändå upprätthålla en grundförmåga i verksamheten.

En sådan prioritering kan bestå i att tillsyn som inte avser objekt som omfattas av skyldigheten att lämna in en skriftlig redogörelse enligt LSO 2 kap. 3 § skjuts fram och att risker för människors liv och hälsa prioriteras före risker kopplat till egendom och miljö. Byggnader och anläggningar som omfattas av skyldigheten att lämna skriftlig redogörelse har den skyldigheten för att de enligt lagen är objekt ”...där det med hänsyn till risken för brand eller konsekvenserna av brand bör ställas särskilda krav på en kontroll av brandskyddet...” och det är därför rimligt att kommunen bedömer behovet av tillsyn vid dessa.

Om möjligheten att genomföra tillsyn skulle bli kraftigt begränsad bör tillsyn som föranleds av att räddningstjänsten, eller annan, har upptäckt förhållanden som kan innebära att lagen inte uppfylls och att detta avser risk för liv och hälsa, prioriteras framför planerad tillsyn. Uppföljning som syftar till att förvissa sig om att förelagda åtgärder efter tidigare tillsyn blivit åtgärdade bör över tid prioriteras om det avser risker för människors liv och hälsa.

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll enligt LSO 3 kap. 4 §

Avseende kommunens skyldighet att genomföra rengöring (sotning) och brandskyddskontroll har MSB tagit fram ett separat PM, ”Prioriteringsstöd för att genomföra rengöring (sotning) och brandskyddskontroll med anledning av coronaviruset”, som finns publicerat på msb.se.

Lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor har kommunen följande uppgifter;

- Pröva frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor enligt 17 § LBE
- Pröva frågor om tillstånd till hantering av explosiva varor enligt 18 § LBE
- Tillsyn över de tillstånd som givits, 21 § LBE

Ett ärende om tillstånd ska meddelas inom tre månader från det att en fullständig ansökan inkommit till myndigheten (17 § förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

varor). Det finns däremot inte i lag eller föreskrifter reglerat i vilken omfattning kommunerna ska genomföra tillsyn.

Prioritering vid personalbortfall

Då egen personal är frånvarande eller behövs för andra uppgifter inom organisationen kan det uppstå behov av att prioritera vilka uppgifter som ska genomföras. Eftersom tillstånd är en förutsättning för att få bedriva viss verksamhet inom LBE-området, att det finns krav på handläggningstiden samt att vissa tillståndspliktiga verksamheter är samhällsviktiga behöver tillståndsprövningen prioriteras. För befintliga tillstånd som ska förnyas kan tillståndstiden förlängas, utan förnyad prövning, med samma villkor som finns i det befintliga tillståndet under den handläggningstid som behövs (enligt 19 § förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor).

Om resurserna medger att tillsyn kan genomföras inom LBE-området anser MSB att tillsyn av så kallade bergsprängare ska prioriteras. Detta med anledning av att det inte kan uteslutas att explosiva varor som används i sprängdåden det senaste året har stulits från legitim hantering vid sprängarbeten på byggarbetsplatser, vid infrastrukturprojekt och liknande verksamhet där vanliga explosiva varor, exempelvis sprängämnen och sprängkapslar, hanteras. MSB har nyligen tagit fram ett tillsynsstöd för denna typ av verksamhet, som har skickats ut till alla kommuner.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984